

EUROPEAN
COMMISSION

SEVENTH FRAMEWORK
PROGRAMME

Project funded under the
Socio-economic Science and Humanities

A semi-transparent, yellow-tinted background image showing a laptop, a mouse, a keyboard, and a microphone on a stand.

Toimintasuosituksset vapaalle ja riippumattomalle medialle Suomessa

Heikki Kuutti & Epp Lauk

Jyväskylän yliopisto

Syyskuu 2012

 Umediadem

Hankkeen profiili

Eurooppalaisen MEDIADEM- tutkimushankkeen tavoitteena on ymmärtää ja selvittää tekijöitä, jotka edistävät tai vaihtoehtoisesti vaikeuttavat niitä poliittisia toimia, jotka tukevat vapaan ja itsenäisen median kehittymistä. Hanke koostuu Belgiassa, Bulgariassa, Kroatiaassa, Tanskassa, Virossa, Suomessa, Saksassa, Kreikassa, Italiassa, Romaniassa, Slovakiassa, Espanjassa, Turkissa ja Isossa-Britanniassa toteutetuista maakohtaisista selvityksistä sekä niihin liittyvästä median toimialojen ja erityyppisten mediapalvelujen vertailevasta analyysistä. Hankkeessa tutkitaan viestintäpolitiikan rakentumista em. maissa ja selvitetään mahdollisuuksia ja haasteita, joita uudet mediapalvelut aiheuttavat median vapaudelle ja itsenäisyydelle. Lisäksi hankkeessa pohditaan ja analysoidaan perusteellisesti Euroopan unionista ja Euroopan neuvostosta lähtöisin olevia ulkoisia paineita, jotka liittyvät kansallisten viestintäpolitiikkojen muotoiluun ja soveltamiseen.

Hankkeen nimi: Uuteen eurooppalaiseen viestintäpolitiikkaan: vapaan ja riippumattoman median arvostaminen ja hyödyntäminen tämänpäivän demokratioissa.

Hankkeen kesto: huhtikuu 2010- maaliskuu 2013

EU rahoitus: noin 2,65 miljoonaa euroa

Sopimus: FP7-SSH-2009-A no. 244365

Hankkeen kotisivut: www.mediadem.eliamep.gr

Copyright © 2010-2013

Kaikki oikeudet pidätetään

Vastuulauseke

Tämän aineiston sisällöstä vastaa ainoastaan MEDIADEM:in konsortio eikä se välttämättä edusta Euroopan komission näkemyksiä.

FT **Heikki Kuutti** on tutkijatohtori Jyväskylän yliopiston viestintätieteiden laitoksella. Ennen väitöskirjaansa (tutkivasta journalismista) hän työskenteli toimittajana ja toimitussihteerinä paikallis- ja maakuntalehdissä. Hän on toiminut journalistiikan lehtorina Jyväskylän yliopistossa, projektitutkijana Suomen Akatemiassa ja tutkijana Jyväskylän yliopiston Mediainstituutissa. Heikki Kuutti on myös johtanut ja kehittänyt Ilmavoimien viestintää tiedotuspäällikkönä. Kuutin tutkimusalueet ovat tutkiva journalismi, journalistinen toiminta ja työympäristö, viestinnän lainsäädäntö ja etiikka, organisaatioiden mediasuhteet, viranomaisaineistojen julkisuus ja tiedonsaanti sekä median ja journalismin etymologia. Yliopistollisen toimintansa ohella hän on viestintäyhtiö Media Doc Oy:n toimitusjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja.

FT **Epp Lauk** on journalistiikan professori Jyväskylän yliopistossa. Hän on pitkään työskennellyt Tarton yliopistossa, ollut vierailevana professorina Oslon ja Tukholman yliopistoissa ja vierailevana tutkijana Oxfordin yliopistossa. Epp Lauk on ollut mukana lukuisissa kansallisissa ja kansainvälisissä median ja journalismin tutkimus- ja koulutusprojekteissa ja verkostoissa. Hänen julkaisunsa koostuvat yli 90 artikkelista ja kirjan luvusta ja viidestä toimitetusta kirjasta. Epp Laukin tutkimusalueeseen kuuluvat journalistiset kulttuurit ja lehdistön historia, median vastuu ja itsesääntely sekä median ja journalismin kehitys entisissä Itä- ja Keski-Euroopan kommunistisissa maissa. Hän on Viron lehdistöneuvoston (ASN:n) puheenjohtaja, varapuheenjohtaja IAMCR:n historiajaostossa ja varapuheenjohtaja ECREA:n keski- ja itäeurooppalaisessa verkostossa.

Toimintasuositukset vapaalle ja riippumattomalle medialle Suomessa

Heikki Kuutti, Epp Lauk

Yhteenveto

Seuraavassa kuvaillaan aluksi suomalaisen viestintäpolitiikan tärkeimpiä piirteitä aiemman MEDIADEM-hankkeeseen liittyvän tutkimuksemme pohjalta. Tutkimuksen päähuomio kohdistui suomalaiseen mediaympäristöön ja päätöksentekoon ja tuotti yksityiskohtaisen selvityksen rakenteiden ja sisältöjen sääntelystä, tärkeimmistä toimijoista ja arvoista, itsesääntelyntehtävistä, median omistukseen ja kilpailuun liittyvistä tekijöistä, journalismin ammatillisesta kehityksestä ja medialukutaidosta sekä uusien viestintätekniikoiden leviämisen synnyttämistä ongelmista. Tarkastelun lähtökohtana ovat olleet viestintäpolitiikkaa koskevat päätöksentekoprosessit, vapaan ja itsenäisen median kehittymiseen vaikuttava sääntely sekä sen toimeenpano käytännössä. Tutkimus pohjautuu lukuisiin erilaisiin lähteisiin, kuten oikeudellisiin asiakirjoihin, viestintäpoliittisten toimijoiden tuottamaan aineistoon, media-alan ammattilaisten, asiantuntijoiden ja tutkijoiden haastatteluihin sekä aiempiin tutkimuksiin. Tutkimustulosten pohjalta hahmottelemme joitakin suosituksia ja ehdotuksia, joiden avulla suomalaista viestintäpolitiikkaa voitaisiin kehittää vapaan ja itsenäisen median näkökulmasta.

Tutkimustulokset osoittavat, että suomalaisen viestintäpolitiikan yleinen pyrkimys on rajoittaa valtiiovallan sääntelyä ja korostaa median itsesääntelyä ja julkista valvontaa. Perusluonteeltaan konsensuaalinen viestintäpolitiikka on kokonaisuutena läpinäkyvää tarkoituksenaan turvata kansalaisille monipuolinen valikoima kanavia, ohjelmia ja julkaisualustoja ja varmistaa heidän tiedonsaantinsa kaikilla mahdollisilla tavoilla. Kaiken kaikkiaan sananvapauden ja median toimintavapauden soveltamisessa käytäntöön ei ole perusteellisia ongelmia tai ristiriitoja eri toimijoiden välillä. Valtiovallalla ja yksityisillä tahoilla on yhteinen tavoite sananvapauden suosimiseksi, vaikka ne tarkastelevatkin sitä erilaisista, omiin tehtäviinsä ja vastuisiinsa pohjautuvista näkökulmista.

Sekä sananvapauden juridinen sääntely että median itsesääntely on Suomessa kokonaisvaltaista. Sääntelyn piiriin kuuluu kaikki joukkoviestintä riippumatta sen teknisestä jakelukanavasta (lehdistö, radio, televisio, internet). Perinteisen median ohella eettisen itsesääntelyn kohteina ovat myös verkkojulkaisut ja median julkaisema yleisön verkkoaineisto. Media-alan organisaatiot ja toimijat ovat laajalti sitoutuneet noudattamaan alan eettisiä sääntöjä. Useissa tapauksissa eettisellä ohjeistuksella on juridista sääntelyä suurempi merkitys journalistiseen toimintaan. Media-alan toimijoilla on laaja edustus alan itsesääntelyelimissä.

Vaikka Suomessa lainsäädäntö luo vahvat sananvapautta edistävät puitteet ja sananvapaudella on pitkät perinteet, joitakin ongelmia on syntynyt sananvapauden periaatteiden käytäntöön soveltamisessa ja tiedon julkisuuden suhteen. Esimerkiksi oikeuskäytännössä yksityisyydensuoja on korostunut sananvapauden sijasta ja synnyttänyt arvostelua Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa. Lainsäädännön tasolla suomalaisten oikeus saada julkisilta viranomaisilta virallista tietoa ja aineistoja on hyvin turvattu. Käytännössä kuitenkin viranomaiset voivat yhä hankaloittaa tiedonsaantia, ja joidenkin viranomaisten toiminta ei edelleenkaan ole tietyiltä osin läpinäkyvää.

Myöskään median omistusta koskeva tieto ei ole riittävää. Mediatyhtiöiden välillä lisääntynyt kilpailu synnyttää talouskriisin myötä kasvavia paineita toimitustyölle: entistä vähäisemmällä määrällä toimittajia on aiempaa suuremmat työpaineet, eivätkä he aina pysty pitämään yllä alan korkeaa ammatillista vaatimustasoa. Lisäksi mediatyhtiöt pyrkivät vastaamaan kustannustehokkuuden vaatimuksiin yhdistelemällä päätoimittajan ja kustantajan

roolit samoille henkilöille. Tämä saattaa sumentaa toimitustyötä ja taloutta koskevaa päätöksentekoa ja vaarantaa tätä kautta journalistista itsenäisyyttä.

Lisäksi julkista radio- ja tv-toimintaa harjoittavan yleisradioyhtiön YLE:n uudistettu rooli aktiivisena maksuttomien internet-sisältöjen tuottajana on provosoinut alan kaupallisia toimijoita vaatimaan YLE:n julkisen palvelun tehtävien tarkempaa määrittelemistä.

Tätä taustaa vasten suositukset ovat seuraavat:

- 1. Korostaa sananvapauden merkitystä oikeuskäytännössä ja oikeudellisissa tulkinnoissa**
- 2. Valmentaa viranhaltijoita luovuttamaan pyydettyjä tietoja**
- 3. Tehdä mediatalojen omistustiedoista ja kaupallisista kysymyksistä läpinäkyvämpää**
- 4. Kokeilla lukija-asiamiesjärjestelmää toimituksissa**
- 5. Kehittää eettisiä käytäntöjä verkkotoiminnassa ja keskustelupalstoilla**
- 6. Noudattaa verkkojulkaisemisessa tarkasti journalismin eettisiä ohjeita**
- 7. Kartuttaa journalistisia resursseja ja laajentaa autonomiaa toimitustyössä**
- 8. Korostaa työnantajien tarjoamassa journalistisessa täydennyskoulutuksessa kykyä kriittiseen harkintaan**
- 9. Arvioida asianmukaisesti Yleisradion yhteiskunnalliset ja viestintäpoliittiset velvoitteet**

Tiivistetty kuvaus Euroopan Unionille ja Euroopan neuvostolle median vapautta ja itsenäisyyttä koskevista projektin suosituksista on liitteenä tämä dokumentin lopussa. Täydellinen versio suosituksista (*Policy report addressing state and non-state actors involved in the design and implementation of media policies supportive of media freedom and independence, the European Union and the Council of Europe, MEDIADEM policy report*) on saatavilla internetissä: <http://www.mediadem.eliamep.gr/findings/>.

Vapaata ja itsenäistä mediaa Suomessa koskevat keskeiset huomiot

Suomalainen viestintäpolitiikka noudattaa kokonaisuudessaan Euroopan Unionin ”kevyen kosketuksen” sääntelyn periaatetta, jossa lähtökohta on asteittainen valtiosääntelyn väljentyminen sekä itsesääntelyn ja yhteissääntelyn merkityksen korostaminen. Kehitystä voidaan kuvata ”**vähemmän kieltoja, enemmän ohjausta**” -tyylin politiikaksi.

Demokraattiseen perinteeseen nojaavan hallinnon periaate sekä kehittynyt kansalaisyhteiskunta tarjoavat riittävät takeet sananvapaudelle. Tästä johtuen pääkysymys ei ole median toimintavapauksien turvaaminen, vaan **vapauksien vastuullisen käytön varmistaminen julkisen edun toteuttamiseksi**. Suomessa lehdistöllä, yleisradiotoiminnalla ja verkkojulkaisemisella ovat yhtäläiset lailliset perusteet, ja sananvapauden ja median toiminnan vapaudet on määritelty yksiselitteisesti lainsäädännössä. Sananvapauden perustuslaillinen oikeus on kytketty jokaisen tiedonsaantioikeuteen, josta on säädetty yksityiskohtaisemmin julkisuuslaissa (laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta). Sananvapauslaki (laki sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä) on teknologianeutraali ja koskee myös yksittäisten verkkosivustojen ylläpitäjiä internetissä sekä

verkkajulkaisujen ja verkkoviestien teknistä lähettämistä, välittämistä ja jakelua. Lakiin liittyy myös velvoitteita harkita lainvastaisten viestien poistamista, keskeyttää niiden jakelu ja paljastaa lähettäjän tunnistustietoja viranomaisille.

Edistyksestä lainsäädännöstä huolimatta suomalaiset tuomioistuimet eivät kuitenkaan ole riittävästi ottaneet huomioon Euroopan ihmisoikeussopimuksessa määritetyn sananvapauden merkitystä. Tuomioistuimilla on taipumus korostaa yksityisyydensuojaa sananvapauden kustannuksella, mikä on aiheuttanut ongelmia Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) määrittämän sananvapauslinjauksen noudattamisessa.

Vuosina 2010-2011 seitsemässä tapauksessa yhdeksästä EIT tuomitsi Suomen valtion korvauksiin kunnian ja yksityiselämän suosimisesta sananvapauden kustannuksella. **Ylikorostunut yksityisyydensuoja** oikeuden ratkaisuissa on aiheuttanut medialle vaikeuksia ottaa käsiteltäväkseen jopa yhteiskunnallisesti merkittäviä asioita. Alentuneen yksityisyydensuojan on tulkittu Suomessa koskevan vain merkittäviä vallankäyttäjää eikä yksittäisiä kansalaisia, vaikka heidän osallistumisensa julkisiin tapahtumiin olisi ollut ennalta arvattavaa.

Lisäksi suomalaiset tuomioistuimet tuntuvat edellyttävän EIT:tä tiukemmin, että julkaistavien tietoja paikkansapitävyys on erikseen tarkistettu. EIT korostaa riittäväksi toimittajien toimimista vilpittömässä mielessä (*bonafide*). Aina suomalaisissa tuomioistuimissa ei ole arvioitu ja huomioitu tarpeeksi sitä, että toimittajien pyrkimykset julkisen keskustelun herättämiseksi ja julkisen kritiikin esittämiseksi ovat olennainen osa median vapauksia.

Suomalaisen julkisuuslain (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta) mukaan viranomaisten aineistot ovat lähtökohtaisesti julkisia, ellei julkisuutta rajoiteta erityisellä lainsäädännöllä. **Asiakirjojen ohella hallinnon avoimuus koskee myös viranomaisten toimintoja ja edellyttää tiedottamista joistakin asioista, vaikka niihin ei liity valmisteltuja asiakirjoja.** Kansalaisten oikeus tiedonsaantiin koskee kaikkea tietoa riippumatta sen muodosta: esimerkiksi painettuja ja sähköisiä aineistoja, mikrofilmejä, äänitteitä, rekisterimerkintöjä tai tietokantamerkintöjen kokonaisuutta. Jos jokin osa asiakirjasta sisältää salassapidettäviä tietoja, asiakirjan julkiset tiedot on luovutettava. Pääsääntöisesti tietojen pyytäjiltä ei edellytetä tiedontarpeen perustelemista tai henkilöllisyyden osoittamista. Tietojen luovuttamisesta ei voida kieltäytyä ilman lainmukaista perustetta, eikä luovuttamista voida rajoittaa enempää kuin se on välttämätöntä suojeltavien intressien turvaamiseksi. Vaikka laki edellyttää avoimuutta, tekniset ja muunlaiset esteet kuitenkin rajoittavat tiedonsaantia. Ongelmat johtuvat osittain epäjohtonmukaisista laintulkinnoina sen suhteen, mitkä aineistot ovat julkisia ja mitkä eivät ja osittain viranomaisten kielteisistä asenteista luovuttaa pyydettyjä tietoja.

Median eettisen toiminnan arviointi ja valvonta toteutuvat itsesääntelyjärjestelmän kautta. Käytännössä kaikki suomalaiset viestintäorganisaatiot ja uutistoimistot ovat sitoutuneet noudattamaan Julkisen sanan neuvoston (JSN) ja Journalistin ohjeiden (eettisten koodien) tavoitteita liittyttyään niitä koskevaan perussopimukseen. Tavoitteet ja ohjeistukset sitovat automaattisesti jokaista JSN:n jäsenorganisaatiossa työskentelevää journalistia. Kollektiivinen jäsenyys kuvastuu myös tavassa, jolla JSN käsittelee saamiaan kanteluja: **kantelut kohdistuvat aina mediaorganisaatioon, eivätkä tiettyyn toimittajaan.** Perinteisen median ohella eettisen itsesääntelyn kohteina ovat myös **verkkajulkaisut ja median julkaisema, yleisön tuottama sisältö.** JSN:n päätöksiä julkaistaan neuvoston verkkosivuilla, Sanomalehtien liiton julkaisussa ja (uutismuodossa) kanteluun kohteena olevassa välineessä. Eettisiä periaatteita loukanneen viestintävälineen on julkaistava neuvostonratkaisu kokonaisuudessaan verkkosivuillaan.

Viimeisimmän vuosikymmenen aikana toimittajien työympäristö on pikku hiljaa muuttunut kohti uutisten teollista tuotantoa. Toimitusten henkilöstövähennykset ovat kasvattaneet yksittäisten toimittajien työn määrää ja tiukentuneet julkaisuaikataulut ovat nopeuttaneet työn tekemisen tahtia aiheuttaen työpaineita. Lisäksi toimitustyölle asetetut monipuolisuusvaatimukset - useampien juttujen tuottaminen samasta aiheesta useille eri julkaisualustoille - ovat lisänneet yksittäisten toimittajien työtä. **Tämä johtaa siihen, että tietojen tarkistamiseen jää vähemmän aikaa ja energiaa, ja käytettävät lähteet valitaan sen perusteella, miten helppoja ne on tavoittaa.** Sen sijaan että toimittajat valikoisivat keräämiään tietoja tai arvioisivat niitä kriittisesti, toimitustyö pohjautuu entistä enemmän tiedonlähteiden itsensä valmistelemiin ja luovuttamiin valmiisiin aineistoihin.

Yleisradiolain uudistuksen myötä YLE:n toiminnot turvattiin 500 miljoonan euron vuosittaisella rahoituksella. **Varmistamalla YLE:n pysyvä rahoitus** lisättiin myös yhtiön itsenäisyyttä, kun rahoitustaso turvattiin lailla sen sijaan että se riippuisi valtion budjetista tai poliittisista ratkaisuista. Osana lainsäädännön uudistamista, YLE sai lisäksi täyden vapauden alueelliselle ja kansalliselle verkkotoiminnalle.

Toimenpidesuosituks

Suomen vapaata ja riippumatonta mediaa koskevat suositukset ja ehdotukset voidaan jakaa neljään luokkaan. Näiden tarkoituksena on (1) sananvapauden toteuttaminen, (2) mediaa kohtaan tunnettavan yleisen luottamuksen kehittäminen, (3) korkeatasoisen journalismin ylläpitäminen ja (4) Yleisradion roolin arvioiminen kilpailussa kaupallisen median kanssa. Olennainen edellytys sananvapauden toteuttamiselle on mahdollisuus saada laajamittaisesti olennaista tietoa viranomaisten toiminnasta. Yhtä tärkeää on myös mahdollisuus esittää vapaasti kriittisiä näkemyksiä yhteiskunnallisista kysymyksistä ja tarvittaessa myös julkisuuden henkilöiden ja yksityisten ihmisten toiminnasta.

Yleisön luottamuksen parantaminen mediaa kohtaan ei riipu pelkästään mediaorganisaatioiden ja niiden journalistisen toiminnan avoimuudesta ja läpinäkyvyydestä, vaan myös median valmiudesta myöntää ja korjata tehtyjä virheitä. Journalistinen laatu riippuu myös yksittäisten toimittajien autonomian tasosta ja heidän mahdollisuuksistaan saada riittävän korkeatasoista ammatillista koulutusta. Julkisen palvelun kohdalla Yleisradion kasvava ongelma tuntuu olevan sen toimintaedellytyksiin suunnattu kaupallisten toimijoiden kritiikki.

Sananvapauden toteuttaminen

1. Korostaa sananvapauden merkitystä oikeuskäytännössä ja oikeudellisissa tulkinnoissa

Suomalaisessa oikeuskäytännössä ei riittävästi arvosteta sananvapauden merkitystä ja vapaata mediaa olennaisen ja täsmällisen tiedon tuottajana kansalaisille. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on useissa ratkaisuissaan todennut Suomen rikkoneen Euroopan ihmisoikeussopimukseen sisältyvää sananvapauden periaatetta. Tällä hetkellä EIT:n ratkaisuja ja tulkintoja sisältävä verkkotietokanta ei ole helposti löydettävissä eikä riittävän järjestelmällinen.

Arvioinnin kohteena olevan tapauksen sisällön ja muodon ja toisten osapuolten oikeuksien ohella suomalaiset tuomioistuimet eivät ota ratkaisuissaan riittävästi huomioon julkaisemisen merkitystä asiasta käytävälle julkiselle keskustelulle.

Viimeaikaisten tutkimusten mukaan Suomen nykymuotoisesta lainsäädännöstä ei puutu mitään sellaista, joka estäisi tuomioistuimilta sananvapausmyönteisemmät tulkinnat. Esimerkiksi rikoslain mukaan henkilön toiminnan kriittinen arviointi politiikassa, elinkeinoelämässä tai muussa vastaavanlaisessa yhteiskunnallisesti merkittävässä toiminnassa ei ole kunniaa tai yksityiselämää loukkaavaa jos tiedon paikkansapitävyys ja yhteiskunnallinen merkitys on varmistettu riittävästi. Suomen lainsäädäntö mahdollistaa kuitenkin myös vankeusrangaistuksen.

Laillisuustulkinnossa ja oikeuskäytännössä on korostettava entistä voimakkaammin sananvapauden merkitystä. Erityisesti:

- Sananvapausrikoksia käsitellessään tuomioistuinten on oikeudenkäytössä ja ratkaisuisaan korostuneemmin arvioitava ja otettava huomioon sananvapauden merkitys demokratialle ja kansanvallalle.
- Laajempi tietämys EIT:n sananvapausratkaisuisista on tarpeellista esitutkintaa ja syyteharkintaa tekeville viranomaisille, sananvapausrikoksia arvioiville tuomareille sekä toimittajille ja joukkoviestimille, jotka kaikki osallistuvat julkiseen keskusteluun yhteiskunnallisesti tärkeistä kysymyksistä.
- EIT:n ratkaisujen ja tuomioiden suomenkielisiä käännöksiä on päivitettävä säännöllisesti, ja käännösten on oltava helposti saatavilla yksityiskohtaisessa ja järjestelmällisessä verkkotietokannassa
- Sen lisäksi että rangaistavuuden laajuutta rajoitetaan, myös rangaistuksia olisi lievennettävä ja vankeusrangaistus säädettävä koskemaan vain törkeimpiä rikoksia

2. Valmentaa viranhaltijoita luovuttamaan pyydettyjä tietoja

Suomalaisen julkisuuslain (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta) mukaan viranomaisten aineistot ovat lähtökohtaisesti julkisia, ellei julkisuutta rajoiteta erityisellä lainsäädännöllä. Käytännössä viranomaiset eivät pysty riittävästi noudattamaan julkisuusperiaatetta tai asettamaan etusijalle julkisuusvelvoitteitaan vastatessaan toimittajien tekemiin tietopyyntöihin. Usein vastausta ei saada lainkaan. Viranomaisilla ei myöskään tunnu olevan riittävän tarkkaa käsitystä julkisesta ja salassa pidettävästä tai luottamuksellisesta aineistosta, ja tieto tuntuu olevan puutteellista. Mikäli viranomaiset ovat epävarmoja luovutettavaksi pyydettyjen tietojen julkisuudesta, luovuttamisesta on saatettu kieltäytyä kaiken varalta. Lisäksi tietopyyntöihin vastaamiseen tarvittavat viranomaisten resurssit vaikuttavat riittämättömiltä.

Journalisteilla ei useinkaan ole riittävästi aikaa tehdä viranomaisille tietopyyntöjä tai odottaa pyydettyjen aineistojen saamista. Useissa tapauksissa toimittajat eivät myöskään tiedä riittävästi mahdollisuuksistaan saada ja hyödyntää julkisia viranomaisaineistoja.

Julkisten viranomaisaineistojen saamista rajoittavat tekniset ja asenteelliset esteet voidaan ja on syytä poistaa kouluttamalla viranomaisia tietopyyntöihin vastaamisessa ja julkisuusperiaatteen toteuttamisessa.Tämän suhteen olisi harkittava seuraavaa:

- Viranhaltijoita olisi koulutettava ymmärtämään paremmin oman julkisen roolinsa merkitys ja median tehtävät kansalaisten tiedontarpeen tyydyttäjänä.

- Olemassaolevat tietojärjestelmät on uudistettava siten, että digitaalisessa muodossa olevan tiedon luovuttaminen on vaivatonta.
- Viranomaisaineistojen saamista voidaan parantaa sillä, että toimittajat tekevät enemmän tietopyyntöjä ja hyödyntävät työssään aiempaa enemmän asiakirjapohjaisia, julkisia aineistoja.

Yleisen luottamuksen lisääminen mediaa kohtaan

3. Tehdä mediatalojen omistustiedoista ja talouskysymyksistä läpinäkyvämpiä

Median omistusta koskeva tieto ei ole riittävän läpinäkyvää, ja sen pitäisi olla myös paremmin julkisesti saatavilla.

Osakeyhtiölain mukaan mediatalojen omistustietojen olisi oltava julkisia. Osakasluettelon on oltava yleisön nähtävillä yhtiön pääkonttorissa. Yritysten omistus-, hallinnointi- ja tilinpäätöstietoja on mahdollista saada myös patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämästä kaupparekisteristä. Tällä hetkellä tarjolla oleva tieto on kuitenkin valikoitua ja hajallaan, ja vain osa yrityksistä julkaisee omistustietojaan verkkosivuillaan, vaikka tietojen saaminen on tärkeä osa liiketoiminnan läpinäkyvyyttä. Julkisesti saatavilla oleva tieto parantaisi yleisön mahdollisuuksia arvioida mediayritysten ja toimitusten ulkoisia sidonnaisuuksia. Lisäksi se lisäisi ihmisten ymmärrystä media-alan nopeiden muutosten syistä ja seurauksista ja parantaisi mahdollisuuksia ennakoida alan tulevaa kehitystä.

Median omistustiedon olisi oltava läpinäkyvämpää ja sen pitäisi olla julkisesti saatavilla internetin kautta. Tämä voitaisiin saavuttaa seuraavilla tavoilla:

- Media-alan yritysten olisi julkaistava verkkosivuillaan ajantasaiset tiedot omistuksestaan ja taloudellisesta toiminnastaan.
- Internetiin olisi koottava julkinen tietokanta, jonka kautta asiasta kiinnostuneet voisivat saada ajankohtaista tietoa mediayritysten omistuksesta ja yritysten taloutta koskevista seikoista.

4. Kokeilla lukija-asiamiesjärjestelmää toimituksissa

Avoimuuden merkitys yhteiskunnassa ylipäättään ja myös mediayritysten omassa toiminnassa tulee merkittävästi korostumaan lähitulevaisuudessa. Esimerkiksi sosiaalisessa mediassa yksittäiseen mediaan tai kanavaan kohdistuva julkinen kritiikki voi olla yllättävän nopeaa ja laajaa. Julkisen sanan neuvosto ainoana yleisön kanteluihin vastaajana ei välttämättä enää riitä yksittäisten tiedotusvälineiden luotettavuuden ylläpitämiseksi.

Lukija-asiamiesjärjestelmä, joka on käytössä joissakin ulkomaisissa mediataloissa, voisi olla ideaalinen käytäntö myös Suomessa tarkastella yleisön palautetta ja julkisesti arvioida oman organisaation toimintoja eettisestä näkökulmasta. Lukija-asiamiehet pystyisivät antamaan yleisölle tarkemman kuvan uutisorganisaatioiden vastuusta ja sitoumuksista. Kun tämäntapainen käytäntö ohjaisi yleisön palautteen välittömästi toimitukseen, reagointi tiedusteluihin olisi myös nopeampaa. Esimerkiksi kaltoin kohdelluksi tuntevat lukijat saisivat lukija-asiamiehen välityksellä paljon nopeammin tarvitsemansa tiedon ja (moraalista) hyvitystä.

Mediatalojen olisi harkittava omien toimituskohtaisten lukija-asiamiesten käyttöönottamista pitääkseen yllä yleisösuhdettaan ja toimitustyön eettisiä käytäntöjä. Seuraavia käytäntöjä voitaisiin harkita:

- Lukija-asiamiehelle olisi taattava täydellinen itsenäisyys ja välittömät yhteydet yleisön kanssa.
- Lukija-asiamiehelle olisi annettava mahdollisuus selventää yleisölle mediayrityksen journalistisia käytäntöjä ja tehtyjä ratkaisuja jutuissa, jotka ovat herättäneet julkista keskustelua.
- Lukija-asiamiehelle olisi varmistettava mahdollisuus antaa toimitukselle palautetta ja ohjeistaa toimittajia eettisen laadun parantamiseksi toimitustyössä.

5. Kehittää eettisiä käytäntöjä verkkotoiminnassa ja keskustelupalstoilla

Internet on lisännyt merkittävästi yksittäisten kansalaisten mahdollisuuksia toteuttaa omaa sananvapauttaan. Uudet julkaisualustat ovat kuitenkin synnyttäneet uudenlaisia ongelmia, esimerkiksi vihapuheen ja yksityisyyden loukkausten leviämisenä. Kehittämällä verkkokeskustelujen ja -kommenttien julkaisukäytäntöjä ylläpitämällä internet-sivuilla, media-alan organisaatiot pystyvät vähentämään keskusteluforumien väärinkäytöksiä. Lisäksi näin voitaisiin vähentää valtiovallan tarvetta puuttua lainsäädännöllisin keinoin verkkojulkaisemiseen tai estää puuttuminen kokonaan.

Media-alan yritysten olisi kehitettävä eettisiä käytäntöjä verkkofoorumeilla ja muilla keskustelupalstoilla. Tätä varten niiden tulisi:

- Korostaavastuuta julkaisemista koskevista käytännöistä ja ratkaisuista muistuttamalla lukijoita siitä, että journalismin eettiset säännöt koskevat myös verkkojulkaisemista ja yleisön tiedotusvälineen sivuille tuottamaa sisältöä.
- Valvoa verkkosivuillaan käytäviä yleisökeskusteluja.
- Antaa lukijoille mahdollisuus ilmoittaa verkkosivuilla löytämistään ongelmallisista viesteistä.
- Toimittaa käyttäjille erillinen kuittaus tekemistään huomautuksista.

6. Noudattaa verkkojulkaisemisessa tarkasti journalismin eettisiä ohjeita

Kaksi tärkeää seikkaa, jotka ovat heikentäneet yleisön luottamusta joukkoviestintää kohtaan ovat virheitä koskevien oikaisujen välttely ja harhauttavan ”klikkausjournalismin” yleistyminen. Internet ei ”unohda” tai ”anna anteeksi” ja on nopea väline levittämään verkossa julkaistuja virheellisiä tietoja. Yleisön luottamuksen säilyttämiseksi verkossa julkaistuja virheitä ei saa piilotella tai yrittää korjata ongelma poistamalla virheellinen juttu.

Kun verkkojuttujen mainosarvo pohjautuu niiden lukijoiden määrään, journalistit pyrkivät kiinnittämään heidän huomiotaan houkuttelevilla otsikoilla, jotka usein osoittautuvat harhaanjohtaviksi. Tämänkaltaisen käytännön omiaan kasvattamaan paineita juttujen valitsemiseksi niiden houkuttelevuuden perusteella. Tämä saattaa syrjäyttää yhteiskunnallisesti tärkeiden, mutta vähemmän kiinnostavien aiheiden käsittelyn.

Toimitusten olisi noudatettava tarkasti eettisiä periaatteita verkkojulkaisemisessa. Tässä suhteessa olisi syytä harkita seuraavia toimenpiteitä:

- Virheellinen juttu on linkitettävä korjaukseen siten, että näiden välinen yhteys tulee selkeästi ilmi lukijoille.
- Virheellinen tieto on korjattava mahdollisimman nopeasti.
- Virhe painetussa lehdessä on korjattava myös verkkojulkaisussa.
- ”Klikkausjournalismin” seurauksia on vältettävä varmistamalla otsikon riittävä kate jutun sisältöön.

Huolehtiminen korkeatasoisesta journalismista

7. Kartuttaa journalistisia resursseja ja laajentaa autonomiaa toimitustyössä

Saadakseen riittävästi tärkeää tietoa kansalaiset ovat riippuvaisia joukkoviestimien kyvystä huolehtia sitoumuksistaan kansalaisten tiedontarpeen tyydyttämisessä. Media-alan yritykset ovat kuitenkin itse vapaaehtoisesti kaventaneet journalistisia toimintojaan taloudellisten pyrkimystensä seurauksena. Esimerkiksi mediayritysten journalistinen yhteistyö yhteisten sivujen tuottamisessa ei ole näyttänyt parantaneen toimittajien mahdollisuuksia keskittyä pitkäjänteisemmin asioiden tutkimiseen ja monimutkaisten asioiden varmistamiseen. Tämän sijasta yhteistyö on mahdollistanut journalistisen henkilöstön vähentämisen ja työssä olevien työn määrän kasvattamisen. Lisäksi lehtien yhteistyö yhteisten sisältöjen tuottamiseksi on vähentänyt alueellisten ja paikallisten aiheiden osuutta ja kaventanut sananvapautta nimenomaan tämäntapaisten aiheiden käsittelyssä.

Toimitustyössä määrällä on korvattu entistä enemmän laatua. Journalismi on muuttumassa ”liukuhihnateollisuudeksi”, ja ennalta suunnitellut muodot ja sisällöt jättävät vähän tilaa journalistiselle luovuudelle ja innovatiiviselle lähestymistavalle. Kiireisen työrytmin seurauksena toimittajat eivät saa riittävästi palautetta omasta työstään. Yleisön palaute päättyy liian usein toimitusten esimiesten pöydälle eikä tavoita juttujen varsinaisia tekijöitä.

Esimiesjohtoinen uutistyo on kaventanut journalistien yksilöllistä autonomiaa. Teollisuusmainen sisällön tuotanto määrittää jutuille ennakkoon pituuden ja ilmeisyyden, ja päättää aiheen tarkastelun näkökulmat ja lähteet. Tämän seurauksena jutut eivät sisällä niin paljon yllättäviä näkökantoja tai vaihtelevaa sisältöä kuin mitä niihin syntyisi vapaammassa toimintaympäristössä.

Joukkoviestimien olisi suunnattava resurssejaan korkeatasoisen journalismin tuottamiseksi. Tähän olisi mahdollista päästä seuraavilla tavoilla:

- Toimitustyölle on hankittava lisäresursseja virheiden karsimiseksi ja mahdollisuuksien luomiseksi pitkäjänteiselle ja syvälliselle journalismille.
- Toimittajien yksilöllistä autonomiaa on parannettava lisäämällä heidän toimintavapauksiaan jokapäiväisessä työssä.
- Toimittajille on annettava enemmän mahdollisuuksia kehittää omia juttuaiheita.
- Jutun laajuudesta, käsiteltävistä asioista ja tarkastelun näkökulmista ei saisi päättää uutiskokouksissa tai ulkoasun ennakkosuunnittelun pohjalta, vaan ratkaisujen olisi pohjaututtava toimittajien omiin aiheita koskeviin selvityksiin.
- Toimittajille on annettava enemmän palautetta.

8. Korostaa kykyä kriittiseen harkintaan työnantajien tarjoamassa journalistisessa täydennyskoulutuksessa

Journalistinen toiminta edellyttää kriittistä asennetta tietojen hankkimisessa ja lähteiden arvioimisessa. Media-alan työnantajien toimittajille tarjoamassa koulutuksessa korostuvat tällä hetkellä mediayritysten omat lyhyentähtäimen taloudelliset intressit muiden tavoitteiden sijasta. Koulutusten sisällöt keskittyvät liikaa mediaorganisaatioiden talokohtaisiin rutiineihin ja käytäntöihin, sen sijaan koulutuksessa kehitettäisiin toimitustyössä tarvittavia ”ajattelun taitoja”.

Toimittajien täydennyskoulutuksessa olisi korostettava kykyä kriittiseen harkintaan. Erityisesti:

- Journalisteille tarjottavassa täydennyskoulutuksessa olisi keskityttävä entistä enemmän arvioimaan itsenäisesti lähteitä, tarkastelemaan analyttisesti kerättyjä tietoja ja pohtimaan kriittisesti omia työtapoja.

Yleisradion rooli kaupallisen median kilpailijana

9. Arvioida asianmukaisesti Yleisradion yhteiskunnalliset ja viestintäpoliittiset velvoitteet

Yleisradion toiminnat painottuvat yhteiskunnallisesti merkittävälle alueelle, kuten korkeatasoisen journalismin tuottamiseen, laadukkaaseen uutistyöhön ja kulttuurin edistämiseen. Tärkeää on huolehtia myös toiminnoista, joilla kaupallisen median toiminta on jo lähtökohtaisesti vaikeaa korkeiden kustannusten takia (esimerkiksi dokumenttituotanto sekä vähemmistöryhmille ja ulkomaille suuntautuva ohjelmatarjonta). Internetistä on tullut YLE:n tärkeä toiminta-alue. Verovaroin rahoitettavien YLE:n maksuttomien verkkopalvelujen kanssa kilpailevat kaupalliset mediayhtiöt eivät ole kuitenkaan tyytyväisiä tilanteeseen. Lisäksi yhtiöiden mielestä YLE:n julkisen palvelut tehtävät on määritelty liian väljästi ja Yleisradiota koskevan lain mukaan YLE:n uudet (erityisesti verkkoon tarkoitetut) palvelut olisi arvioitava ennakkoon julkisen palvelun tehtävien näkökulmasta. Kritiikin mukaan toimintaa valvova viranomainen ei ole riittävän itsenäinen tehtävänsä toteuttamisessa,

koska se poliittisesti valittu Yleisradion omasta hallintoneuvostosta ja saattaa siten suosia yleisradioyhtiötä.

Yleisradion yhteiskunnalliset ja viestintäpoliittiset velvoitteet olisi arvioitava asianmukaisesti ja YLE:n uusien palvelujen ennakoarvioinnin riippumattomuutta olisi lisättävä julkisen palvelun toiminnan näkökulmasta. Seuraavia toimenpiteitä voidaan ottaa huomioon:

- Yleisradion julkisen palvelun tehtävät on määriteltävä nykyistä täsmällisemmin.
- Yleisradiossa on tarkistettava toiminnot, jotka ovat selvästi julkista palvelua ja toiminnot, jotka eivät luontevasti kuulu julkisen palvelun piiriin ja joillaon selkeitä yhtymäkohtia kaupallisten tv-yhtiöiden toimintoihin.
- On varmistettava, että jäsenet Yleisradion uusien palvelujen ennakoarviointia toteuttavaan viranomaiseen valitaan myös yhtiön ulkopuolelta.
- Sen sijaan että Yleisradion julkisen palvelun tehtäviä tarkasteltaisiin teknologisten ratkaisujen (esimerkiksi verkkotoiminnan) pohjalta, arvioinnin kohteena olisi oltava tuotettavien sisältöjen luonne ja laatu.

LIITE: Yhteenveto median vapautta ja riippumattomuutta koskevista toimitasuosituksista Euroopan Unionille ja Euroopan komissiolle

Muodostumassa olevat maailmanlaajuiset viestinnän rakenteet edellyttävät aiempaa kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa, jossa kansallisia toimenpiteitä yhdistetään monikansalliseen näkökulmaan. Viime vuosikymmeninä Euroopan unionin toimielimet ja Euroopan neuvosto ovat tuoneet esiin useita viestintäpoliittisia näkökohtia oman toimivaltansa ja täytäntöönpanovaltuuksiensa pohjalta.

EU:n tapauksessa sen poliittinen kehys huomioi viestintäpolitiikan kulttuuriset ja taloudelliset ulottuvuudet. Samalla se edistää ja suojelee yleiseen etuun liittyviä arvoja, kuten median moniarvoisuutta ja ihmisarvon turvaamista median toiminnassa. Vastaavasti Euroopan neuvoston toiminta mediasektorilla on ajan myötä merkittävästi muuttunut. Se on johtanut autonomiseen viestintäpolitiikkaan, jollainen on nähty välttämättömäksi poliittisessa ja teknologisessa muutoksessa.

Euroopan unionin tuomioistuin ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuin ovat merkittävästi vaikuttaneet mediapolitiikan muotoutumiseen MEDIADEM-hankkeen osallistujamaissa. Molemmat eurooppalaiset tuomioistuimet ovat pyrkineet hieman erilaisiin tavoitteisiin ajan mittaan. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on keskittynyt enemmän median vapauksiin demokratian käyttövoimana. EU:n tuomioistuin on omaksunut taloudellisen lähestymiskulman mediateollisuuden toimintavapauteen ja keinoihin välttää omistuksen keskittymistä. Ihmisoikeustuomioistuinta koskeva lainsäädäntö ja Euroopan ihmisoikeussopimus ovat kaiken kaikkiaan vaikuttaneet myönteisesti median vapautteen ja riippumattomuuteen erityisesti kunnianloukkaustapausten, julkaisurajoitusten, yksityiselämän suojaamisen ja lähdesuojan kohdalla. Tämä ei kuitenkaan poista ongelmia ja jännitteitä ihmisoikeustuomioistuimen tekemien oikeusratkaisujen käyttöönottamiseksi.

Tätä taustaa vasten tarvitaan toimia, joilla helpotetaan tuomioistuinten välistä yhteistyötä. Toimenpiteet voivat olla sekä suoraa oikeudellista yhteistyötä että kattavampaa yhteisten käsitysten ja periaatteiden laatimista eurooppalaisella tasolla. Tavoitteita voidaan tukea seuraavilla toimitasuosituksilla.

1. Edistää integroidumpaa lähestymistapaa mediapolitiikkaan

Euroopan neuvoston pitäisi pyrkiä määrittelemään ”uudenlainen medianäkemys” osoittamalla suosituksilla ja ohjeistuksilla integroidun mediapolitiikan seuraukset lakien tasolla. Lisäksi on tuotava esiin myönteisiä esimerkkejä tapauksista, joissa erilaisia sääntelystrategioita on otettu käyttöön.

Euroopan komission tulisi luoda perusteet uudelleen arvioidulle lähestymistavalle mediasääntelyyn selventämällä yhtäältä niitä poliittisia kysymyksiä, joiden voi olettaa säilyvän tärkeinä mediakonvergenssin aikakaudella ja toisaalta niitä kysymyksiä, joiden ei oleteta herättävän huolta tulevaisuudessa.

Euroopan parlamentin pitäisi ylläpitää hedelmällistä keskustelua siitä, mitä tarkoitetaan mediaan kohdistuvalla ”integroidulla lähestymistavalla”. Keskustelua on käytävä myös tämän vaikutuksista sananvapautteen, moniarvoisuuteen ja media-alan toimintamahdollisuuksiin.

2. Omaksua teknologianeutraali lähestymistapa median sääntelyyn

EU:n toimielinten ja erityisesti **Euroopan komission** tulisi edistää teknologianeutraalia periaatetta kaikessa mediapolitiikkaan puuttumisessa. Periaate olisi

operationalisoitava sääntelystä kilpailupolitiikkaan, riippumatta käytettävän oikeudellisen instrumentin luonteesta tai lain sitovuuden laajuudesta.

3. Nopeuttaa siirtymistä julkisen palvelun yleisradiotoiminnasta julkisen palvelun mediaan

Euroopan unionin ja **Euroopan neuvoston** tulisi tulkita käyttäjien tuottamat sisällöt osaksi sananvapauden periaatetta edistämällä niiden tuottamista ja kehittymistä.

EU:n toimielinten olisi omaksuttava selkeä sääntelystrategia koskien tarvetta suojata käyttäjien tuottamien sisältöjen omistusoikeus niiden tuottajille. Asiassa voidaan harkita seuraavia toimenpiteitä: tukea käyttäjien tuottamia sisältöjä olennaisena osana julkista palvelua eri medioissa; suoda kansalaisjärjestöille pääsy julkisen palvelun mediaan antamalla niille lähetysaikaa, tilaa ja näkyvyyttä; järjestää rahoitusta käyttäjien tuottamien sisältöjä tukemiseksi selkeillä ja läpinäkyvillä myöntämisperusteilla; jne.

4. Tarkistaa ennakoivan sääntelyn ja kilpailupoliittisten seurausten suhdetta ottamalla huomioon uuden teknologian kehitys ja päivittämällä kilpailupolitiikkaa

Euroopan komission ja **Euroopan parlamentin** olisi johdettava toimia, joilla päivitetään kilpailupolitiikan soveltamista mediasektorilla. Kilpailua rajoittavien toimien paljastamisen vaikeuden vuoksi on tärkeää, että moniarvoisuutta edistetään yhdistämällä ennakoiva sääntely ja kartellien vastainen toiminta.

5. Parantaa hallintoa ja tuottaajärkeviä institutionaalisia rakenteita Euroopan tasolla

Euroopan neuvoston olisi ryhdyttävä toimenpiteisiin kannustaakseen julkisen palvelun yleisradioyhtiöitä ja julkisen palvelun mediaa omaksumaan toimituksellista itsenäisyyttä ja toiminnan autonomiaa koskevat neuvoston suuntaviivat myös siellä, missä näin ei ole jo tapahtunut.

Euroopan komission olisi uudistettava ohjeistukset, joissa arvioidaan sääntelyehdotusten vaikutuksia perusoikeuksiin. Ohjeisiin tulisi sisällyttää yksityiskohtainen ohjeistus aihepiireistä, joissa saatetaan tarvita lainsäädännöllisiä toimiaperusoikeuksien suojan varmistamiseksi.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ja **EU:n tuomioistuimen** olisi laadittava aiempaa tehokkaampi oikeussuoja niitä tapauksia varten, joissa julkiset tai yksityiset toimijat ovat loukanneet sananvapautta.

Euroopan komission ja **Euroopan parlamentin** tulisi ohjata keskustelua julkisten ja yksityisten media-alan sääntelijöiden itsenäisyydestä ja autonomiasta tukeakseen tehokkaan, avoimen ja vastuullisen sääntelyn toteutumista kansallisella tasolla.

6. Vahvistaa institutionaalisia ja hallinnollisia järjestelmiä yleiseurooppalaisella tasolla

EU:n toimielinten pitäisi kehittää sääntelyn lähestymistapojen yleiseurooppalaista koordinaatiota japehmeää lainsäädäntöä. Lisäksi on tuettava parhaiden käytäntöjen tehokasta vaihdantaa ja edistettävä yksityistä sääntelyä siellä missä se on tarpeen.

7. Kehittää ja vahvistaa media-alan yksityisen sääntelyn arviointia

Euroopan neuvoston olisi hyväksyttävä yleiset suuntaviivat media-alan tehokkaan ja lakipohjaisen yksityisen sääntelyn kehittämiseksi siten, että siihen yhdistetään yksityisen sääntelyn suora ja alan sisäinen valvonta.

Euroopan komission olisi osana kokonaissääntelyn työkalupakkia hyväksyttävä yksityisten sääntelyratkaisujen ennako- ja jälkiarvioinnin yleiset suuntaviivat osana.

8. Edistää journalistiprofession ammatillisten periaatteiden koordinaatiota Euroopan tasolla

EU:n toimielinten olisi varmistettava, että kansalliset median yksityiset sääntelijät vahvistavat periaatetason koordinaatiota EU:n tasolla, siirtyvät kohti integroidumpaa rakennetta ja ylittävät nykyisen lehdistön ja yleisradiotoiminnan välinejaon.

EU:n toimielinten olisi edistettävä journalistiammatin periaatteiden koordinaatiota Euroopan tasolla.

9. Luoda parempi tasapaino tekijänoikeuksien kunnioittamisen, internetin välineneutraaliuden ja erityisesti internetissä toteutettavan sananvapauden välille

EU:n toimielinten olisi edistettävä johdonmukaista lähestymistapaa internetin neutraaliuteen välineenä ja alustana sekä tekijänoikeuksien toimenpanoon ja sananvapauden eri maissa. Lisäksi olisi kehitettävä toimintamallia, joka ei vaikuta kielteisesti avoimeen, käyttäjältä toiselle perustuvaan internetin arkkitehtuuriin ja tältä pohjalta internetin käyttäjien mahdollisuuksiin saada kaikkea valitsemaansa sisältöä.

EU:n toimielinten ja **Euroopan neuvoston** tulisi ennakoivasti osallistua kansainväliseen keskusteluun internetin hallinnosta. Näin voitaisiin varmistaa käyttäjältä toiselle -periaatteen säilyminen ja se, että ehdotus valtiovallan tehostetusta internetin valvonnasta ei heikennä sananvapautta.

10. Parantaa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen päätösten täytäntöönpanoa kansallisella tasolla ja edistää lainsäädännöllisen yhteistyön uusia muotoja

Euroopan neuvoston tulisi edistää jäsenvaltioittensa toimielinten avoimuutta ja vastuullisuutta antamalla ministerikomitean tehtäväksi kehittää suosituksia Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntöjen käyttöönoton parantamiseksi. Lisäksi on tehostettava vuoropuhelua ihmisoikeustuomioistuimen ja kansallisten oikeuslaitosten välillä ylläpitämällä foorumeita, joissa kansallisia oikeusperinteitä voidaan nostaa esiin ja kommentoida.